

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 29 grudnia 2020 r.

Pozycja 386

POSTANOWIENIE

z dnia 19 lutego 2020 r.

Sygn. akt Ts 119/18

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Leon Kieres,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej Spółki z o.o. w sprawie zgodności:

- 1) art. 118 § 5 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.) „przyznającego adwokatowi lub radcy prawnemu ustanowionemu w związku z wniesieniem skargi konstytucyjnej uprawnienia do sporządzenia opinii o braku podstaw do wniesienia skargi w przypadku, gdy nie stwierdza podstaw do jej wniesienia z uwagi na brak podstaw innych niż formalne”, z:
  - a) art. 32 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
  - b) art. 31 ust. 3 zdanie ostatnie Konstytucji,
  - c) art. 10 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji,
  - d) art. 45 ust. 1 Konstytucji,
  - e) art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji,
  - f) art. 45 ust. 1 w związku z art. 190 ust. 5 Konstytucji,
  - g) art. 77 ust. 1 i 2 Konstytucji,
  - h) art. 77 ust. 1 i 2 w związku z art. 2 Konstytucji,
  - i) art. 77 ust. 1 i 2 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji;
- 2) art. 117³ ustawy wymienionej w pkt 1, z:
  - a) art. 45 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 2 Konstytucji,
  - b) art. 10 ust. 1 Konstytucji,
  - c) art. 2 Konstytucji;
- 3) art. 244 § 1 ustawy przywołanej w punkcie 1 oraz art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 2261, ze zm.) z art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji;
- 4) art. 29 ustawy przywołanej w pkt 1, „w zakresie, w jakim wyłącznym do rozpoznania powództwa jest Sąd, z którego działaniem wiąże się powództwo”, z art. 45 ust. 1 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 27 lipca 2018 r. (data nadania) Spółka z o.o. (dalej: skarżąca), reprezentowana przez adwokata z urzędu, wystąpiła z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

1.1. W sprawie o sygn. akt [...] skarżące przyznano pełnomocnika z urzędu w celu wniesienia skargi konstytucyjnej dotyczącej postanowienia Sądu Okręgowego w K. z 25 października 2012 r. (sygn. akt [...]); zgodnie z uzasadnieniem załączonych do skargi judykatów). Ustanowiony pełnomocnik z urzędu sporządził opinię o braku podstaw do wniesienia skargi.

1.2. Skarżąca wniosła o ustanowienie pełnomocnika z urzędu celem wniesienia skargi konstytucyjnej w zakresie stwierdzenia niezgodności z Konstytucją art. 118 § 5 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.; dalej: k.p.c.), na podstawie którego wyznaczony do jej sprawy adwokat wydał opinię o braku podstaw do wniesienia skargi konstytucyjnej.

Sąd Rejonowy w T. postanowieniem z 29 listopada 2013 r. (sygn. akt [...]) oddalił wniosek skarżące. Działając na podstawie art. 117 § 5 k.p.c. sąd uznał, że ustanowienie pełnomocnika w sprawie nie jest potrzebne. Wskazał, że skarżąca błędnie potraktowała – jako „ostateczne orzeczenie” z art. 79 Konstytucji – opinię pełnomocnika ustanowionego z urzędu.

1.3. Sąd Okręgowy w K. postanowieniem z 7 kwietnia 2014 r. (sygn. akt [...]; dalej: postanowienie Sądu Okręgowego z 2014 r.) oddalił zażalenie skarżące na orzeczenie sądu pierwszej instancji. W uzasadnieniu podniesiono, że sąd może odmówić zwolnienia z kosztów sądowych lub ustanowienia pełnomocnika w celu wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, jeżeli skarga z oczywistych względów podlegałaby odrzuceniu. Sąd Okręgowy wskazał, że taka sytuacja zachodzi, gdy „strona występuje z wnioskiem o ustanowienie pełnomocnika w celu wniesienia skargi konstytucyjnej od opinii prawnej, która nie stanowi orzeczenia sądu ani rozstrzygnięcia organu administracji publicznej”. W tej sytuacji bowiem ustanowienie pełnomocnika jest bezzasadne.

1.4. W związku z postanowieniem Sądu Okręgowego z 2014 r. skarżąca wniosła powództwo o naprawienie szkody wyrządzonej wydaniem orzeczenia niezgodnego z prawem.

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z 23 maja 2017 r. (sygn. akt [...]) oddalił powództwo w całości. Podniósł, że zgodnie z art. 417¹ § 2 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2017 r. poz. 459; dalej: k.c.) w związku z art. 424^{1b} k.p.c., do uwzględnienia powództwa konieczne jest udowodnienie zarówno niezgodności z prawem postanowienia Sądu Okręgowego, jak i faktu, że wydanie tego orzeczenia wyrządziło szkodę – czemu skarżąca nie sprostała. Sąd uznał, że postanowienie Sądu Okręgowego z 2014 r. pozostaje w zgodzie z przepisami prawa, na których zostało oparte, w szczególności z art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, ze zm.) oraz art. 117 § 5 k.p.c. Sąd wskazał, że prawo do wniesienia skargi konstytucyjnej nie jest prawem absolutnym. Odwołał się do uchwały Sądu Najwyższego z 13 lipca 2010 r. w sprawie III CZP 29/10, w której podkreślono, że dopuszczalna jest odmowa ustanowienia pełnomocnika z urzędu w celu wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, jeśli skarga z oczywistych względów podlegałaby odrzuceniu. Podniósł również, że skarga konstytucyjna dotycząca naruszenia przepisów Konstytucji przez art. 118 § 5 k.p.c. – na podstawie którego pełnomocnik z urzędu zawiadomił o braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej – jako niedopuszczalna z oczywistych względów podlegałaby odrzuceniu. W związku z tym stwierdził, że postanowienie Sądu Okręgowego z 2014 r. odmawiające

przyznania pełnomocnika z urzędu znajduje podstawę prawną w art. 117 § 5 k.p.c., zgodnie z którym sąd uwzględnia wniosek strony o ustanowienie dla niej adwokata lub radcy prawnego, jeżeli uzna jego udział w sprawie za potrzebny.

1.5. Skarżąca złożyła odwołanie do Sądu Apelacyjnego w K., który wyrokiem z 1 lutego 2018 r. (sygn. akt [...]); dalej: wyrok Sądu Apelacyjnego) ją oddalił.

Odnosząc się do zarzutów skarżącej, Sąd Apelacyjny podniósł, że z chwilą nawiązania stosunku pracy z Prokuratorią Generalną osoba zatrudniona zawiesza swoją dotychczasową działalność. Wykonuje odtąd czynności radcy czy referendarza, nie tracąc jednak swych wcześniejszych uprawnień. Jej umocowanie do pracy, do której kwalifikują ją wcześniej zdobyte i potwierdzone kwalifikacje, potwierdza legitymacja służbowa. Sąd stwierdził, że sędzia, który orzekał w pierwszej instancji, w swej działalności orzeczniczej nie podlega służbowo Prezesowi Sądu Okręgowego. Jest to bowiem tylko podległość organizacyjna, o czym świadczy art. 48 § 1 k.p.c. Podniósł również, że art. 417¹ § 2 k.c. wymaga wykazania, iż szkoda wynikała z wydania prawomocnego orzeczenia niezgodnie z prawem, czego skarżąca nie uczyniła. Podkreślił, że przesłanką ustanowienia pełnomocnika z urzędu jest – zgodnie z art. 117 § 5 k.p.c. – uznanie, że jego udział w postępowaniu jest potrzebny, to znaczy, że prawo do złożenia skargi konstytucyjnej może być ograniczone przez sąd powszechny lub wyznaczonego pełnomocnika, o ile uzna on, że skarga konstytucyjna jest nieuzasadniona. Sąd stwierdził również brak zależności pomiędzy odmową przyznania skarżącej pełnomocnika z urzędu w sprawie [...] a pozbawieniem skarżącej odszkodowania dochodzonego w postępowaniu w sprawie [...].

2. Skarżąca wskazała, że wyrok Sądu Apelacyjnego jest ostatecznym orzeczeniem w jej sprawie (s. 3 skargi), doręczonym 19 marca 2019 r. (data została potwierdzona).

3. Ze skargi wynika, że w związku z postępowaniem zakończonym wyrokiem Sądu Apelacyjnego skarżąca złożyła dwa wnioski o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, celem wniesienia skarg – kasacyjnej oraz konstytucyjnej. Postanowieniem Sądu Rejonowego w T. z 1 lutego 2018 r. (sygn. akt [...]) wniosek o pełnomocnika z urzędu w celu wniesienia skargi konstytucyjnej rozpoznano pozytywnie. 30 maja 2018 r. (data potwierdzona) radca prawny będący pełnomocnikiem skarżącej został poinformowany przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w K. o wyznaczeniu go z urzędu do sporządzenia skargi konstytucyjnej w sprawie.

4. W złożonej skardze zarzucono, że art. 117³ § 2 k.p.c., który wskazuje tryb ustanowienia pełnomocnika z urzędu, narusza prawo do rozpoznania sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd (art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji) oraz obowiązek sprawowania wymiaru sprawiedliwości (art. 10 Konstytucji) przez niezawisłe i bezstronne sądy (s. 12 skargi).

Podniesiono, że art. 118 § 5 k.p.c. jest niezgodny z art. 32 Konstytucji, albowiem różnicuje stopień ochrony prawa dla tych, których nie stać na opłacenie pełnomocnika z wyboru i odmiennie osób, których majątek na to pozwala, celem wniesienia skargi konstytucyjnej lub skargi do Sądu Najwyższego (s. 9 skargi). Skarżąca uznała, że „osoba posiadająca środki na ustanowienie pełnomocnika może po prostu wnieść skargę, która zostanie rozpoznana przez Trybunał Konstytucyjny lub Sąd Najwyższy. Osoba uboga (...) poddana natomiast zostaje formie swoistego rodzaju kontroli przez wniesienie skargi, która dokonywana zostaje przez osobę nie mającą statusu właściwego, niezawisłego i bezstronnego sądu”.

W uzasadnieniu skargi podniesiono też, że art. 118 § 5 k.p.c. jest niezgodny z art. 79 ust. 1 Konstytucji (s. 29 skargi).

Skarżąca stwierdziła, że radca Prokuraturii Generalnej, który występował w zastępstwie procesowym Skarbu Państwa, nie spełniał wymogów art. 54 ust. 2 pkt 4 ani art. 54

ust. 3 ustawy z 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 2261, ze zm., dalej: ustawa o Prokuraturii). Sąd Okręgowy w K. uznał się za niewłaściwy do badania powyższych okoliczności i dopuścił do udziału w procesie radcę Prokuraturii. Stwierdził, że legitymacja radcy Prokuraturii ma cechy dokumentu urzędowego i na podstawie art. 244 § 1 k.p.c. oraz art. 33 § 2 ustawy o Prokuraturii należy uznać, że poświadcza posiadanie uprawnień, o których mowa w ustawie o Prokuraturii. Zdaniem skarżącej powyższe świadczy, że art. 244 § 1 k.p.c. w związku z art. 33 § 2 ustawy o Prokuraturii – są niezgodne z zasadami państwa prawa (art. 2 Konstytucji) i prawem do rzetelnej procedury sądowej (art. 45 ust. 1 Konstytucji; s. 20 skargi).

Skarżąca wskazała, że w związku z treścią art. 29 k.p.c., który określa właściwość sądu w sprawach przeciwko Skarbowi Państwa – sąd ocenia swoje własne działanie (jako instytucji), co jest niezgodne z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

5. Zarządzeniem sędziego TK z 2 października 2019 r. wezwano skarżącą do usunięcia braków formalnych, poprzez:

1) doręczenie:

- a) oryginału albo kopii poświadczonej za zgodność z oryginałem, wraz z 4 kopiami:
  - postanowienia Sądu Rejonowego w T. z 29 listopada 2013 r. oddalającego wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu (sygn. akt [...]) w sprawie opinii adwokata z urzędu w przedmiocie złożenia skargi kasacyjnej w postępowaniu o sygn. akt [...],
  - postanowienia Sądu Okręgowego w K. z 7 kwietnia 2014 r. (sygn. akt [...]);

b) oryginału albo kopii poświadczonej za zgodność z oryginałem:

- wyroku z 23 maja 2017 r. Sądu Okręgowego w K. (sygn. akt [...]),
- wyroku z 1 lutego 2018 r. Sądu Apelacyjnego w K. (sygn. akt [...]);

2) podanie oraz potwierdzenie daty złożenia przez skarżącą wniosku o przyznanie pełnomocnika z urzędu w celu złożenia skargi konstytucyjnej w związku z orzeczeniem Sądu Apelacyjnego w K. z 1 lutego 2018 r. (sygn. akt [...]);

3) uzasadnienie zarzutów niezgodności:

- a) art. 29 k.p.c. z art. 45 ust. 1 Konstytucji, w zakresie, w jakim wyłącznym do rozpoznania powództwa jest sąd, z którego działaniem wiąże się powództwo,
- b) art. 244 § 1 k.p.c. w związku z art. 33 ust. 2 ustawy o Prokuraturii z art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji.

6. W piśmie z 14 października 2019 r. (data nadania) skarżąca przedstawiła uzasadnienie zarzutów niezgodności art. 29 k.p.c. z art. 45 ust. 1 Konstytucji. Doręczyła też, poświadczone za zgodność z oryginałem, kopie żądanych orzeczeń, wskazała oraz potwierdziła datę złożenia wniosku o przyznanie pełnomocnika z urzędu w celu złożenia skargi konstytucyjnej. Nie uzasadniła natomiast zarzutu niezgodności art. 244 § 1 k.p.c. w związku z art. 33 ust. 2 ustawy o Prokuraturii z art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r., poz. 2393, ze zm.; dalej: u.o.t.p. TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o nadaniu skardze konstytucyjnej dalszego biegu, gdy spełnia ona wymagania przewidziane w ustawie oraz nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 61 ust. 4 u.o.t.p. TK.

Przedmiotem skargi może być przepis, który był normatywną podstawą ostatecznego orzeczenia wydanego w sprawie, w związku z którą wniesiono skargę konstytucyjną. Dlatego u.o.t.p. TK zobowiązuje występującego ze skargą do określenia przepisu, o którym mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji (art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK) oraz dołączenia do niej wydanego na jego podstawie orzeczenia (art. 53 ust. 2 pkt 1 u.o.t.p. TK).

2. Zaskarżone przepisy stanowią, co następuje:

1) art. 118 § 5 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, ze zm.; dalej: k.p.c.):

„Jeżeli adwokat lub radca prawny ustanowiony w związku z postępowaniem kasacyjnym lub postępowaniem ze skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, nie stwierdza podstaw do wniesienia skargi, jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić na piśmie o tym stronę oraz sąd, nie później niż w terminie dwóch tygodni od dnia zawiadomienia go o wyznaczeniu. Do zawiadomienia adwokat lub radca prawny dołącza sporządzoną przez siebie opinię o braku podstaw do wniesienia skargi. Opinia nie jest załączana do akt sprawy i nie jest doręczana stronie przeciwnej.”;

2) art. 117³ k.p.c.:

„§ 1. O wyznaczenie adwokata lub radcy prawnego sąd zwraca się do właściwej okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych.

§ 2. Właściwa okręgowa rada adwokacka lub rada okręgowej izby radców prawnych, wyznacza adwokata lub radcę prawnego niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie dwóch tygodni, zawiadamiając o tym sąd. W zawiadomieniu właściwa okręgowa rada adwokacka lub rada okręgowej izby radców prawnych wskazuje imię i nazwisko wyznaczonego adwokata lub radcy prawnego oraz jego adres do doręczeń.

§ 3. Jeżeli strona we wniosku wskazała adwokata lub radcę prawnego, właściwa okręgowa rada adwokacka lub rada okręgowej izby radców prawnych, w miarę możliwości i w porozumieniu ze wskazanym adwokatem lub radcą prawnym, wyznaczy adwokata lub radcę prawnego wskazanego przez stronę.”;

3) art. 244 k.p.c.:

„§ 1. Dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do dokumentów urzędowych sporządzonych przez podmioty, inne niż wymienione w § 1, w zakresie zleconych im przez ustawę zadań z dziedziny administracji publicznej”;

4) art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2016 r. poz. 2261, ze zm.; dalej: ustawa o Prokuraturii):

„2. Dokumentem upoważniającym Prezesa Prokuraturii Generalnej, wiceprezesa Prokuraturii Generalnej i radcę do wykonywania czynności zastępstwa jest legitymacja służbowa, która zawiera w szczególności imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe.”;

5) art. 29 k.p.c.:

„Powództwo przeciwko Skarbowi Państwa wytacza się według siedziby państwowej jednostki organizacyjnej, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie”.

3. Trybunał stwierdza, że zaskarżone: art. 117³ i art. 118 § 5 k.p.c. nie były podstawą orzeczenia wskazanego jako ostateczne. Sąd Apelacyjny w K. wyrokiem z 1 lutego 2018 r. (sygn. akt [...]) oraz Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z 23 maja 2017 r. (sygn. akt [...]) orzekały w przedmiocie odszkodowania za wydanie – w przekonaniu skarżącej – niezgodnego z prawem postanowienia Sądu Okręgowego w K. z 7 kwietnia 2014 r. (sygn. akt [...]; dalej: postanowienie Sądu Okręgowego z 2014 r.). Sądy badały, czy powyższe postanowienie było

zgodne z przepisami prawa, a także, czy skarżąca poniosła szkodę w związku z powziętym orzeczeniem. Nie można stwierdzić, by opierały się na przepisach wskazanych jako zaskarżone.

W następstwie powyższego, uzasadnienie złożonej skargi nie dotyczy przepisów, które były podstawą orzeczenia wskazanego jako ostateczne, a w konsekwencji także nie wykazuje związku zaskarżonych przepisów z tym orzeczeniem.

Skoro zaskarżone przepisy nie były podstawą orzeczenia, w związku z którym skarżąca wystąpiła do Trybunału, to analizowana skarga nie spełnia podstawowego warunku wynikającego z art. 79 ust. 1 Konstytucji, a doprecyzowanego w art. 53 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 1 u.o.t.p. TK. Okoliczność ta jest – zgodnie z art. 64 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p. TK – podstawą odmowy nadania rozpatrywanej skardze dalszego biegu.

4. W odniesieniu do postępowania zakończonego postanowieniem Sądu Okręgowego z 2014 r. należy stwierdzić, co następuje:

4.1. W toku postępowania sądy nie orzekały ani na podstawie art. 117³ ani art. 118 § 5 k.p.c. Przepisy te regulują tryb postępowania w sytuacji, gdy sąd uzna, że konieczne jest wyznaczenie adwokata z urzędu. W przypadku sprawy skarżącej – sąd odmówił natomiast przyznania adwokata z urzędu, działając w oparciu o niezaskarżony art. 117 § 5 k.p.c. Treść skargi nie wskazuje jednak, by wolą skarżącej było objęcie tego przepisu zakresem zaskarżenia.

4.2. Nawet gdyby uznać, że zaskarżone przepisy były podstawą orzeczeń wydanych w tym postępowaniu, a skarżąca wskazałaby postanowienie Sądu Okręgowego z 2014 r. – w myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji – jako ostateczne, skargę konstytucyjną należałoby ocenić jako złożoną z przekroczeniem terminu z art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK.

5. Trybunał stwierdza, że skarżąca, mimo wezwania w zarządzeniu sędziego TK, nie uzasadniła zarzutu niezgodności art. 244 § 1 k.p.c. oraz art. 33 ustawy o Prokuraturii z art. 45 i art. 2 Konstytucji.

Na marginesie należy zauważyć, że uwagi skarżącej w zakresie powyższego zarzutu dotyczą *de facto* sposobu stosowania przepisów prawa procesowego. W skardze wskazano bowiem na orzecznictwo Sądu Najwyższego, zgodnie z którym warunkiem prawidłowej reprezentacji strony jest okoliczność, że jej pełnomocnik procesowy wykonuje zawód w jednej z form organizacyjnych przewidzianych we właściwych przepisach ustaw lub w przepisach korporacyjnych. Zdaniem skarżącej sąd jest obowiązany czuwać z urzędu, czy strona jest zastępowana w sprawie przez osobę mogącą być pełnomocnikiem. Oczekuje ona, by sąd – zachowując regułę rzetelnego postępowania – badał uprawnienia osoby występującej jako pełnomocnik Skarbu Państwa.

6. W związku z zarzutami niekonstytucyjności art. 29 k.p.c. Trybunał podkreśla, że w systemie prawa polskiego przymiot niezawisłości jest atrybutem – nie sądu jako instytucji organizacyjnej, ale sędziego. W razie zagrożenia naruszeniem bezstronności sędziego – prawo przewiduje, wspomnianą przez skarżącą – instytucję wyłączenia sędziego. Trybunał przypomina, że zgodnie z art. 49 k.p.c. – sąd wyłącza sędziego na jego żądanie lub na wniosek strony, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie. Trzeba podnieść, że nawet w sytuacji, w której wyłączeniu podlegaliby wszyscy sędziowie konkretnego sądu okręgowego, znalazłby zastosowanie art. 44 k.p.c., w myśl którego – jeżeli sąd właściwy nie może z powodu przeszkody rozpoznać sprawy lub podjąć innej czynności, sąd nad nim przełożony wyznacza na posiedzeniu niejawnym inny sąd. Procedura cywilna przewiduje zatem mechanizmy gwarantujące

rozpoznanie sprawy przez bezstronny sąd (zob. np. postanowienie TK z 1 lipca 2015 r., sygn. Ts 70/14, OTK nr 4/B/2015, poz. 364).

Skarżąca nie wykazała, by skorzystała z powyższych możliwości wyłączenia sędziego. Nie odniosła się również w żaden sposób do tej instytucji.

Powyższe uzasadnia odmowę nadania biegu skardze w zakresie, w jakim dotyczy art. 29 k.p.c., na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 1 i 3 w związku z art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p. TK oraz art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p. TK.

Mając powyższe na względzie, Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK skarżącej przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.